

[Bjørner.]

i 1932, og som fortsatte i de følgende Aar, og som i 1940 — ikke i 1939 som det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen mente — blev omdannet til den Lov om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, som danner Basis for den Lovgivning, vi i Dag beskæftiger os med. Naar vi fra Retsbundets Side fra Begyndelsen er gaaet imod denne Lov, er en af Grundene, at en Tvangslovgivning paa et erhvervsøkonomisk Omraade uvilkaarligt fører til flere Statsindgreb, fører til større Magt for Administrationen og dermed til en svindende Magt for den lovgivende Myndighed. Vi er fra vor Side klar over, at en Lovgivning af den Art, der her er Tale om, ikke alene *kan* anvendes til at fremkalde en principiel Omlæggelse af Erhvervslivet eller til at søge Statens Magt over Erhvervslivet øget, men at den med logisk Konsekvens netop *maa* medføre saadanne Omlæggelser af Erhvervslivet og en Forøgelse af Statens Magt over det.

I Maj Maaned 1935, da Erhvervslivet allerede i godt tre Aar havde lært, hvad Valutalovgivningens Indgreb betød, holdtes der herovre i Børsallen et stort Børsmøde, hvorunder Medlemmer af Grosserer-Societetets Komité og Repræsentantskab fremsatte forskellige Udtalelser om de indtil dengang kendte Indgreb paa det erhvervsøkonomiske Omraade. Jeg udtalte selv dengang bl. a. følgende — jeg beder om den højtærede Formands Tilladelse til et Citat nu og senere — :

„Historien saavel som de sidste Aars Udvikling viser, at Indskrænkninger i Handelens Frihed bestandig fører flere Restriktioner og mere Tvang med sig. Og efterhaanden som Administrationen tiltager sig en diktatorisk Myndighed paa det økonomiske Omraade, svinder Politikernes Indflydelse bort og dermed ogsaa Folkets politiske Indflydelse. Tabet af den politiske Indflydelse fører atter til Tab af den aandelige Frihed, det behøver vi ikke profetiske Evner for at kunne se. Ligesom økonomisk og aandelig Frihed altid gaar Haand i Haand, saaledes følger politisk og aandelig Diktatur i Planøkonomiens Fodspor. Det er Nepotismen og dens Korruption, der venter forude, hvis vi fortsætter ad Planøkonomiens Veje. Valutakontoret er et Led i et System,

der fører til økonomisk, politisk og aandeligt Diktatur. Det maa bort, hvis vi skal genvinde og udbygge den Frihed, som vore Forfædre har kæmpet for og har givet os i Eje, og som vi skylder vore Efterkommere at værne om.“

Naar jeg har tilladt mig at citere disse 13 Aar gamle Udtalelser, er det, fordi jeg mener, de i Dag er saa aktuelle som dengang de blev udtalt. Jeg saa forleden i Dagbladet „Politiken“, at en Række kendte Personer udtalte sig netop i denne Retning. Selv om Retsforbundet ved Valutalovgivningens Begyndelse maaske stod ret ene med sit Standpunkt, og selv om den Udtalelse, jeg dengang fremkom med, nærmest var som en Røst i Ørkenen, er der dog Tegn paa, at større og større Kredse af Befolkningen har faaet Øjnene op for den Fare, vor erhvervsøkonomiske Lovgivning rummer netop paa de Punkter, jeg dengang fremhævede. Det kan jo kun glæde os inden for Retsforbundet, at ogsaa Det konservative Folkeparti nu er klar over, hvad det er for en Udvikling, Partiet gennem de mange Aar har rakt Haand til.

Det er vel ikke Tidspunktet her under denne Debat at komme ind paa en udtømmende Drøftelse af hele Lovgivningen om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v., men da jeg som selvstændig erhvervsdrivende, som Brancheforenerens formand og som Medlem af Grosserer-Societetets Komité i mere end en halv Snes Aar daglig har haft Lejlighed til i Praksis at følge den Lovgivning, om hvilken vi nu skal træffe en Beslutning, maa jeg maaske have Lov til at fremkomme med nogle Bemærkninger, som min praktiske Erfaring gennem en Aarrække giver Anledning til. Samtidig vil jeg gerne optrække Linierne for den Udvikling, der har været i Valutalovgivningen og senere i Administrationen af Loven om erhvervsøkonomiske Foranstaltninger, Vareforsyning m. v.

Importreguleringen begyndte den 1. Februar 1932, og, som man vil erindre, var Valutalovene hele Tiden op til Krigens Begyndelse af ret kortvarig Karakter. For de erhvervsdrivende var der i den oprindelige Valutalovgivning forskellige Sikkerhedsventiler — jeg tænker her først og fremmest paa, at Loven af 1932 indeholdt selve Listerne over de Varer, der skulde